

BIJBLAD

OP HET

STAATSBLAD

VAN

NEDERLANDSCH-INDIË,

OP NIEUW BEWERKT.

DEEL I.- No. 1 - 850

M&HAM
NYUMAS

VAN
DIE DEEL I

1906

BIJBLAD

OP HET

STAATSBLAD

VAN

NEDERLANDSCH-INDIË,

OPNIEUW BEWERKT.

DEEL I. — No. 1 — 850.

1906

G. C. T. v. Dorp & Co.,
Semarang-Soerabaia.

BIJBLAD

OP HET

STAATSBLAD

VAN

NEDERLANDSCH-INDIË,

OPNIEUW BEWERKT.

DEEL I. — No. 1 — 850.

1906

G. C. T. v. Dorp & Co.,
Semarang-Soerabaia.

No. 1. **HEERENDIENSTEN.** — *Bruggen op binnenwegen. — Gedwongen leveringen door de bevolking. (Art. 57 van het Reglement op het beleid der regeering, Staatsblad 1855 no. 2).*

Bij missive van den 1sten Gouvernements-Secretaris van 3 December 1856 n°. 2391, werd den Directeur der Cultures medegedeeld dat met betrekking tot het onderhoud der bruggen op de binnenwegen, en ten aanzien van alle publieke werken in het algemeen, als beginsel moet worden aangenomen het voorschrift, vervat in artikel 57 van het Reglement op het beleid der regeering van Nederlandsch-Indië: „Onder den naam van heerendiensten zullen geene gedwongen leveringen worden begrepen.”

De eerste regeling der heerendiensten op Java is opgenomen onder no. 1580 van dit Bijblad. Zie ook Bb. no. 1145 en 1215.

No. 2. **DOODAKTEN** *van personen behoorende tot het Nederlandsche zeewezen. — Inzending daarvan aan het Marine-Departement. — (Staatsblad. 1852 no. 6.)*

CIRCULAIRE van den 1en Gouvernements-Secretaris aan de ambtenaren van den burgerlijken stand in Nederl.-Indië.

No. 2427 a. Batavia, den 9 December 1856.

Ten vervolge op de circulaire van den Algemeenen Secretaris van 31 October 1855 no. 1762 heb ik de eer, daartoe gelast, UwEdG. ten ernstigste aan te bevelen zorg te dragen, dat de akte van overlijden van personen, behoorende tot het Nederlandsche zeewezen, onverwijld aan het Marine-Departement worden ingezonden, overeenkomstig het bepaalde bij Staatsblad 1852 no. 6.

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

Zie ook Bb. no. 1460.

No. 3. **SUKERFABRIEKEN** *in contract met het Gouvernement. — Verzoeken om het uit den oogst van het eene jaar te min geleverde product te mogen voldoen in geld, dan wel met product te verkrijgen uit den volgende oogst.*

B. van 11 November 1856 no. 80. Vervallen door de opheffing der Gouv. suikercultuur ingevolge Stb. 1870 no. 117.

No. 4. **VERZOEKSCRIFTEN** *van personen die zich noemen gemachtigden of beheerders.*

B. van 13 Januari 1856 no. 24. Opgenomen in het Staatsblad van 1857 onder no. 36. Zie ook Bb. no. 831.

No. 5. EISCHEN van *Europeesche* benoedijgheden ten behoere van 's Lands dienst in *Ned.-Indië*. — Wat behoort daarbij te worden in acht genomen?

Met intrekking van de bij artikel 1 van het besluit van 6 Juli 1842 no. 5 vastgestelde nota en twee tabellen, is, bij het besluit van 9 Augustus 1854 no. 6, de volgende nota en tabel gearresteerd, met aanschrijving op de betrokken departementen en autoriteiten, om voor de behoorlijke opvolging daarvan zorg te dragen.

Art. 1. De eischen van artikelen, welke uit Nederland voor den Indischen dienst benoedigd zijn, moeten worden opgemaakt volgens de aan deze nota gehechte tabel.

Art. 2. Bij het opmaken der eischen, moeten, zoo veel mogelijk, *de laatst bekende restanten* in de verschillende pakhuizen en magazijnen in aanmerking worden gebracht.

Bij de berekening van het benoedigde moet, voor zooveel het tegendeel niet bekend of het aangevraagde door het Indisch Bestuur niet is afgeschreven, steeds van het beginsel worden uitgegaan, dat al hetgeen vroeger is geëischt, nog ontvangen zal worden.

Art. 3. De geldswaarde der geëischte goederen zal worden berekend naar de laatst bekende prijzen, zullende daarbij, zooveel doenlijk, de Nederlandsche facturen behooren te worden geraadpleegd.

Bovendien moet de totale geldswaarde van al de eischen, zonder onderscheid met 12°/_o ¹⁾ voor algemeene kosten van uitzending worden verhoogd.

Art. 4. De hoeveelheden en dimensien der aangevraagde artikelen zullen moeten worden bekend gesteld in (nieuwe) Nederlandsche maten en gewichten. (Zie Bijblad no. 2278).

Art. 5. In verband tot den aangenomen regel, dat geen departement verstrekkingen aan een ander departement zal doen, dan ingeval van overtolligen voorraad, mogen de betrokken departementen geene goederen eischen, ten einde daarmede eventueel een ander departement te gerieven.

Dientengevolge moet bij de eischen, de behoefte dan ook *alleen* worden berekend over hetgeen voor het departement dat de aanvraag doet, zelve benoedigd is. Hiervan zijn evenwel uitgesloten zoodanige artikelen, welke geacht kunnen worden in het algemeen meer bepaald aan de zorg van een departement te moeten worden overgelaten, als:

- a. *aan het Militair-Departement*, de ontbieding van buskruit, wapenen, geneesmiddelen en chirurgicale instrumenten, alsmede van kleeding- en equipementstukken voor de djajang-sekars, enz;
- b. *aan het Marine-Departement*, het benoedigde voor de Gouvernements schoeners en kruisbooten, en
- c. *aan het Civiel Departement*, de provisiën, enz. welke in het algemeen benoedigd zijn.

Art. 6. Bij de inzending der opgaven, welke tot basis van den bij den Directeur der Producten en Civiele Magazijnen (thans Directeur van Binnenlandsch Bestuur) op te maken eisch van provisiën voor algemeen gebruik moeten strekken, zal door de betrokkene departementen tevens moeten worden aangetoond, op welke berekeningen die aanvraag berust, bij voorbeeld *voor de*

¹⁾ 6%. Zie Bb. no. 1788.

Marine, op hoeveel fregatten, korvetten en andere schepen, dan wel op hoeveel koppen gerekend is, dat in het jaar, waarover de eisch loopt, in Indië in dienst zullen zijn, enz.

Art. 7. De aan te vragen goederen zullen bij den eisch zooveel mogelijk, onder bepaalde hoofden worden gebracht, zoo als *materialen, gereedschappen, werktuigen*, enz. en voor de *Marine* onder *schipperstimmermansbehoefden*, enz., dan wel, wanneer hiertegen gegronde bezwaren bestaan, op den tot dusver gevolgden voet bij alphabetisch ingerichten eisch.

Art. 8. Bij de eischen moeten de aangevraagde artikelen, voor zooveel de benamingen betreft, met de *meeste duidelijkheid* worden omschreven, onder opgave der juiste *dimensiën* en *bijzondere vereischen* der goederen, des noodig onder bijvoeging van *monsters, afteekeningen* en *afzonderlijke toelichtende nota's*, terwijl wijders, ingeval zulks uit den aard van het artikel zelve niet bepaald mocht blijken, in de kolom „*Aanmerkingen*” van den eisch, behoort te worden bekend gesteld, waarvoor hetzelfde bestemd is.

Daar bij de eischen niet meer behoeven te worden overlegd de aantooningen waarop de aanvragen gegrond zijn, is het van *zeer groot belang*, dat het bovenstaande ter voorkoming van vertraging in de uitzending der geeischte goederen, door de betrokken departementen en diensten, *stiptelijk* worde opgevolgd.

Art. 9. Indien de ondervinding heeft doen zien, dat sommige der aangevraagde artikelen eene *bijzondere inpakking* vereischen, dan wel, in verband tot de conservatie daarvan, bij *grootere* of *kleinere* partijen behooren verzonden te worden, moet zulks op de eischen worden bekend gesteld.

Art. 10. Van de artikelen, waarvan standmodellen zijn gearresteerd, zal het aangevraagde met die modellen moeten overeenstemmen.

Art. 11. Voor de Nederlandsche eischen zal voor elk departement eene vaste letter worden aangenomen, als:

Geneeskundige dienst	la. A.
Genie	„ B.
Artillerie	„ C.
Militaire Administratie	„ D.
Officierskleeding- en equipmentstukken (vervallen)	„ E.
Boekwerken (voor den Generalen Staf,) ter verstrekking aan het leger	„ F.
Marine-Departement	„ G.
Onrust	„ H.
Steenkolen voor den stoomvaartdienst	„ I.
Civiel Bouwdepartement	„ K.
Fabriek voor de Marine, het Stoomwezen en de Nijverheid	„ L.
Landsdrukkerij	„ M.
Handel op Japan. (Vervallen)	„ N.
Kleinzegel	„ O.
Provisiën voor algemeen gebruik	„ P.
Theecultuur. (Vervallen)	„ R.
Diverse goederen voor algemeen gebruik	„ S.
Artikelen voor tinnijnen op het eiland Banka	„ T.
Idem, voor het mijnwezen in het algemeen	„ U.
Geschenkgooderen	„ V.

Art. 12. Bij de op te maken eischen behoort te worden bekend gesteld *de plaats van*

bestemming der aangevraagde artikelen, ten einde in Nederland zooveel mogelijk zorg te kunnen dragen, dat dezelve, bij aanbrengst in Indië, worden ontfangen.

Art. 13. De eischen moeten aan den Directeur der Producten en Civiele Magazijnen zijn ingediend *vóór medio* Juni van het jaar, voorafgaande aan dat, waarop de uitzending der goederen uit Nederland behoort plaats te hebben, ten einde dezelve, met den overlandpost van de maand Juli daaraanvolgende, aan het Departement van Koloniën kunnen worden ingezonden; zullende alzoo de eischen, bij voorbeeld voor het jaar 1856, aan genoemden hoofdambtenaar moeten zijn ingezonden *vóór medio* Juni 1854. (Zie Bb. n°. 276 en 2079).

Hiervan zijn uitgezonderd:

- de eisch van provisiën, welke eerst *vier* maanden later met den overlandpost aan het Ministerie van Koloniën behoort te worden opgezonden.
- de eisch voor de behoefte van den geneeskundigen dienst, welken eenigen tijd vroeger in Nederland bekend moet zijn, en diensgevolge bereids onder ultimo Januari bij den directeur voornoemd behoort te zijn ontvangen; en
- de eisch voor de Militaire Administratie, waarvan een exemplaar, geschreven op postpapier, met den overlandpost van de maand Februari naar Nederland behoort te worden opgezonden.

Art. 14. Vervallen. Zie Bb. no. 2296, art. 4.

Art. 15. Het indienen van *buitengewone* of *suppletoire* eischen, moet, zooveel mogelijk worden vermeden, zullende daartoe alleen worden overgegaan, ingeval van *werkelijke noodzakelijkheid en dringende behoefte*.

MODEL.

La.

Eisch van artikelen welke voor het jaar uit Nederland benoodigd zijn voor

Nummer der standmodellen.	Benaming der artikelen.	Nederlandsche maat ¹⁾ of gewicht.	Hoeveelheid.	Prijzen.	Geldswaarde der geëischte artikelen.	Aanmerkingen.

¹⁾ Bij de artikelen waarbij eene omschrijving in Engelsche maat mocht noodig voorkomen, moet tevens de Nederlandsche maat worden opgenomen. (Mindep. 21 Februari 1854 La. F, No. 20/121; miss. Alg. Secretaris 23 April 1854 n°. 785 en 786.)

Het gebrekkige der omschrijving van sommige artikelen is nog na de vaststelling van bovenstaande nota, in Nederland opgemerkt geworden. Vooral de eischen van *„vijverwaren en gereedschappen”* gaven stof tot vele bemerkingen.

Het Departement van Koloniën heeft hierop de aandacht van het Indisch Bestuur gevestigd, en vooral gewezen op de noodzakelijkheid, om de betrokken departementen of belanghebbende inrichtingen in Indië, kennis te doen dragen van de aanhouding van *„modellen”* in Nederland, waarvan wordt gewag gemaakt bij de processen-verbaal van keuring.

Tevens is het Indisch Bestuur verzocht, om voortaan jaarlijks te willen inzenden, eene zoo volledig en nauwkeurig mogelijk opgemaakte raming van *al* de goederen, die voor een gegeven dienstjaar gerekend worden voor de Indische huishouding benodigd te zijn, en om de inzending van suppletoire eischen zooveel doenlijk te vernijden, een en ander ter voorkoming van de moeilijkheden, met betrekking tot de begrooting, voor de vaststelling van het jaarlijksch approvisionnementfonds ter bestrijding van de kosten der uit Nederland gezonden wordende goederen. Meer uitvoerig is aan de betrokken autoriteiten mededeeling gedaan bij de besluiten van 6 Mei 1856 no. 10 en 19 December 1856 no. 58. (Zie ook Bb. no. 653, 2296 en 2339.)

No. 6. **POLITIEKE VERWIJDERING.** — (*Art. 45, 46, 47 Reg. Regl.*) — *Verhoor. — Kan bekendheid met den levensloop van politieke misdadigers een reden zijn om hen geen verhoor af te nemen?*

Aan den resident van.....

No. 2485a. Missive van den 1sten Gouvernements-Secretaris van 19 December 1856.

Bij uwe missive van den....., wordt als reden van het niet verhooren van Radja....., tijdens diens gevangenneming en gevangenhouding, opgegeven, de toen reeds bij het bestuur bestaande bekendheid met zijnen levensloop en zijne dagelijkse verriichten.

Daartoe gelast heb ik de eer UWEG. te doen opmerken, dat noch zoodanige bekendheid, noch ook de erkende noodzakelijkheid van de inhechtenisneming en verwijdering van politieke misdadigers, de betrokken autoriteiten kunnen ontheffen van de verplichting, om, zoodra de omstandigheden dat veroorloven, te voldoen aan de bepalingen van art. 47 en 48 van het Reglement op het beleid der regeering van Nederlandsch-Indië, met inachtneming van hetgeen dienaangaande is voorgeschreven bij artikel 3 van het besluit van 2 Juni 1855 no. 3 1).

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

1) Dit artikel bevat de aanschrijving aan de hoofden van gewestelijk bestuur op en buiten Java, om bij voordrachten tot verwijdering in de gevallen bij de artikelen 45, 46 en 47 van het Reglement op het beleid der regeering van Ned.-Indië bedoeld, te voegen het proces-verbaal van het verhoor van den betrokken persoon, bedoeld bij artikel 48 van hetzelfde reglement, onder opmerking dat het niet noodig is den betrokkene bekend te maken, dat er kwestie is van verwijdering, daar hij zich slechts verdedigen moet op de feiten die ten zijnen laste worden gebracht en dat het bevel tot oproeping, *schriftelijk* door het

hoofd van gewestelijk bestuur moet worden verleend, en door een tot het doen van exploiten bevoegd persoon moet worden beteekend, ten einde van de behoorlijke oproeping, in art. 48 genoemd, te doen blijken.

Bovenbedoeld artikel 3 gewijzigd bij Bb. no. 4453.

No. 7.

HEERENDIENSTEN. — *Levering van metselstenen voor waterwerken.*

B. 22 November 1856 no. 3. Bij Bb. no. 1145 en 1215 is het beginsel aangenomen om de inlandsche bevolking geen gedwongen leveringen als heereendienst op te leggen, zelfs niet tegen gelijke betaling als bij vrijwillige levering

No. 8.

ZOUTPAKHUIZEN in Nederlandsch-Indië. — *Algemeene voorschriften tot het bouwen.*

Soort der zoutpakhuizen.

1o. De zoutpakhuizen worden verdeeld in vier categoriën, als:

- a. Zoutdroogloodsen.
- b. Zoutdepotloodsen.
- c. Zoutdepotpakhuizen.
- d. Zoutverkooppakhuizen.

A. Zoutdroogloodsen. Plaat 1 ¹⁾.

2o. Deze loodsen worden opgericht op het terrein der zoutpannen, tot opname, droging en uitlooiing van het jong gewonnen zeezout.

3o. Het versch aangemaakte zeezout is niet zuiver, bevattende hetzelfde, behalve keukenzout, nog vreemde bestanddeelen, als zoutzure en zwavelzure magnesia, enz. en water.

4o. Om deze vreemde bestanddeelen zooveel mogelijk te verwijderen, wordt het zout in de bedoelde loodsen, die niet meer dan 50 kajan of 100 kub. el zout mogen bevatten, opgestapeld in hoopen van pyramidalen vorm van 4 el hoogte of iets meer, mogende het zout nergens tegen de wanden rusten, maar integendeel, om de vrije werking van de lucht te bevorderen, moet de voet der zoutpyramide op 1 el afstand van den wand verwijderd blijven.

Hierdoor zal de zoutzure magnesia, die bij uitstek hygroscopisch is, in aanraking komen met de omringende lucht, vocht aantrekken, smelten en wegvloeien.

5o. De vloer moet boven de hoogste waterstanden verheven zijn, naar de vier zijden onder vrij sterke hellingen afloopen, en dient te bestaan uit eene goed beslagene vaste kleilaag, waarop te bevestigen en aan te brengen eene dubbele dicht bewerkte bamboezen sasak.

6o. Rondom de loods moet eene greppel of kleine sloot gegraven worden, ter opvang van het water, hetwelk van den vloer afloopt, en tevens ter afleiding van het regenwater.

¹⁾ De platen der loodsen en pakhuizen bij deze voorschriften bedoeld, zijn ten behoeve van het bureau der Openbare Werken afgedrukt, tot een getal van 300 exemplaren, ten einde daarvan kosteloos te verstrekken aan alle gewestelijke autoriteiten in N.-I., aan den Directeur der Middelen en Domeinen en Genie en aan alle actief dienende ambtenaren van den waterstaat tot en met den rang van opzichter 2e klasse.

7°. Daar het zout nergens tegen de zijwanden mag drukken, kan de constructie dezer loodsen zeer licht en eenvoudig wezen.

Zij moeten bestaan uit een geraamte van hout, dan wel oude niet meer vruchtdragende klapper- of niboeng boomstammen, eene kap van bamboe, gedekt met alang-alang, atap of ander ter plaatse licht en onkostbaar geschikt dekmiddel, en omgeven van licht verplaatsbare wanden, die slechts eene geringe hoogte van 1,5 à 2 el behoeven te bekomen.

Ook behoeven deze loodsen van geene zware sluitingen voorzien te worden, dewijl de zoutpannen steeds bewaakt worden, en veel eerder eene ontvreemding van zout van de opene pannen dan uit de geslotene loodsen te duchten is.

In alles behoort de grootste economie betracht te worden.

In plaat I, fig. 1, 2 en 3, vindt men eene teekening van eene zoutdroogloods, ingericht volgens de bovenstaande algemeene voorschriften, op eene schaal van 1/200.

B. Zoutdepotloodsen. Plaat 2.

- 8°. Deze depotloodsen dienen tot het uitslaan van het uitgeloopte zout der droogloodsen, bij de hoofddepots, in de nabijheid der zoutpannen, totdat het zout naar de depot- en verkooppakhuizen kan worden vervoerd.
- 9°. Zij worden opgericht op geschikte plaatsen om zout te verzenden en tevens zooveel mogelijk in de nabijheid van de zoutpannen en de droogloodsen.
- 10°. Zij mogen bevatten 500 à 1000 kojan zout, opgeschuurd in prismatischen vorm, hoog 5 el of iets meer, wegvallende onder de natuurlijke helling, mogende het zout niet tegen de wanden drukken, maar integendeel daarvan 1 el verwijderd blijven.
- 11°. De vloer, welke evenals die der droogloodsen wordt samengesteld, moet naar twee zijden afhellen, om de vochten van het zout te doen afwateren, terwijl dezelve op eene geschikte hoogte boven de hoogste waterstanden verheven moet zijn.
- 12°. Rondom deze loodsen moet eene greppel of kleine sloot voor de afwatering gegraven worden.
- 13°. De constructie der loodsen moet zoo eenvoudig mogelijk wezen. Zij moeten bestaan uit een houten geraamte, ingedekt met alang-alang, atap of ander ter plaatse verkrijgbaar licht en onkostbaar geschikt dekmiddel, omgeven van bamboezen vaste paggers of zijwanden, die over de lange zijden eene hoogte van 1,5 à 2 el dienen te bekomen, en aan de korte zijden hoog genoeg gemaakt moeten worden om daarin de gevorderde ingangen te maken, afgesloten door houten deuren.

In plaat 2, fig. 1, 2, 3 en 4, vindt men eene teekening van eene zoutdepotloods, ingericht volgens de bovenstaande algemeene bepalingen, op eene schaal van 1/200, geschikt tot het opslaan van 1000 kojan zout.

C. Zoutdepotpakhuizen. Plaat 3.

- 14°. De zoutdepotpakhuizen dienen tot het in voorraad houden van eene groote hoeveelheid zout op de strand- of andere groote plaatsen, en tot het doen van verstrekkingen en verzendingen in het groot naar de verkooppakhuizen.
- 15°. Deze pakhuizen moeten met meer zorg gebouwd worden dan de zout-

depotloodsen bij de zoutpannen, dewijl het zout door transport en fiscale reechten eene grootere waarde heeft verkregen en dus beter bewaard en beschermd dient te worden.

- 16°. Om dit doel te bereiken moeten zij in samenstelling van loodsen der vorige categorie hoofdzakelijk daarin verschillen, dat de bamboezen wanden worden vervangen door houten wanden of muren, en dat de indekking van alang-alang wordt vervangen door eene dekking van pannen of houten sirappen, bij eene indekking met pannen echter tevens zorg dragende, om het dak te beschieten met planken, dan wel kadjang- of Bantammer-matten of dergelijken, om het doordringen van het regenwater bij zware windvlagen, breken van pannen, enz. te beletten.
- 17°. Indien de wanden van hout zijn, moet de beplanking horizontaal wezen, met zoodanige sponningen of groeven, dat in de naden het regenwater niet naar binnen kan dringen.
- 18°. De grootte wordt bepaald naar de behoefte, echter voor eene gemakkelijke contrôle, steeds op een rond aantal kojan en nimmer meer dan 1000 kojan.
- 19°. Ook dient de sluiting dezer pakhuisen beter voorzien te worden dan die der vorige categorie.

In plaat 3, fig. 1, 2, 3 en 4, vindt men eene teekening van een zoutdepotpakhuis, geschikt tot berging van 500 kojan zout, op eene schaal van 1/200.

- 20°. Indien de plaats alwaar zoodanig pakhuis moet worden opgericht, niet toelaat de ingangen in de korte zijden te maken, zoo kan men dezelve ook in de lange zijden aanbrengen, waartoe voor iederen ingang een voornitspringend gedeelte hooger opgetrokken kan worden.
- 21°. Voor een pakhuis van 1000 kojan kan men de hoofdafmetingen en de inrichting volgen van de zoutdepotloods, voorgesteld op plaat 2, met inachtneming van de hierboven aangegeven wijzigingen.

D. Zoutverkoopakhuisen. Plaat 4.

- 22°. De zoutverkoopakhuisen dienen tot het debiet van het zout in het klein, alwaar dit artikel, bezwaard met fiscale reechten eene groote nominale waarde heeft erlangd.
- 23°. Aan de samenstelling dezer pakhuisen moet mitsdien de meeste zorg besteed worden, zoowel om het zout tegen den invloed van het weder, als tegen ontvreemding te beveiligen, verder zoo zindelijk mogelijk te houden, en eindelijk de contrôle gemakkelijk te maken.
- 24°. Zij moeten immer bevatten drie buiten eenige gemeenschap met elkander staande vakken van gelijke grootte, en tevens gelegenheid aanbieden tot het bergen der zoutmaten, het voeren der administratie door den pakhuismeester, en het uit- en innemen van het zout.
- 25°. De ruimte van het pakhuis regelt zich naar het debiet.
- 26°. De constructie kan wezen van hout of steen, of wel van beide materialen en zelfs voor een gedeelte van bamboe, gedekt met pannen of houten sirappen, moettende, bij het gebruik van pannen, eene beschieting van kadjang- of Bantammer-matten of dergelijke, onder dezelve worden aangebracht, voor het gedeelte dat zich over het kantoor van den pakhuismeester en van het magazijn voor zoutmaten uitstrekt; tegen lekken en den inslag

van het regenwater, zoowel als tegen ontvreemding, worden de zoutvakken gevrijwaard door de bij § 30 bedoelde afsluiting.

- 27°. Bij iedere samenstelling, hetzij van hout of van steen, moet steeds het zout in op zich zelf staande houten bakken worden geborgen, terwijl de buitenwand of het eigenlijke gebouw alleen dient om deze bakken voor vocht, beschadiging, enz. te vrijwaren.
- 28°. De vloeren moeten hoog boven de hoogste waterstanden verheven zijn.

Zij behooren met meer zorg te worden samengesteld dan die der hierboven behandelde pakhuizen.

Het geheele gebouw moet rusten op een gemetseld voetstuk, bevattende eenen gemetselden rollaagvloer, welke, ter bevordering der zindelijkheid, door het geheele gebouw loopt, met de noodige hellingen om het water, hetwelk uit het zout mocht lekken, af te leiden. In de zoutvakken wordt op dezen vloer gelegd een raamwerk van ribben en latten, bedekt met eene goed bewerkte dubbele bamboezen sasak, waarboven het zout wordt gestort.

Het gedeelte van den rollaagvloer, hetwelk onder de zoutvakken komt, moet in sterken tras of sterken basterdiras worden gemetseld, naar mate zulks, ter bekoming van deugdzaam metselwerk, noodig is, terwijl het overige gedeelte van den vloer, hetwelk buiten de vakken komt, in deugdzaam mortelspecie kan worden daargesteld.

- 29°. De wanden der bakken, welke tot de hoogte van 2,5 Ned. el met zout kunnen worden gevuld, behooren boven de zouthoopen van houten tralies te worden voorzien, ten einde de versehe lucht met het zout in aanraking te brengen.
- 30°. De zoutvakken behooren van boven afgesloten te worden met een lichte houten zoldering met hellingen naar beide zijden, en over elkander stekende zolderplanken ter beveiliging van het zout tegen het regenwater, hetwelk bij hevige slagregens door het dak kan dringen.
- 31°. Deruimte tusschen de zoutvlakken en de buitenwanden vormt eenen gang rondom deze vlakken.

Ter behoorlijke luchtversching in dezen gang behooren de buitenwanden van boven voorzien te worden van tralies, waardoor tevens licht verkregen wordt.

- 32°. Aan de voorzijde behoort de rondgaande gang verbreed te worden, ter bekoming van eene galerij of een lokaal voor het debiet van zout, zoowel voor de verstrekking als de inname.
- 33°. De toegangen tot de vakken, welke in de galerij moeten zijn, worden voorzien van deuren met deugdzaam hang- en sluitwerk en bovendien aan de binnenzijde van horizontale planken in sponningen, ten einde, naar gelang de vakken met zout gevuld worden, boven elkander gesteld te kunnen worden, opdat het zout niet naar buiten kan afstorten.
- 34°. Om den toegang tot de vakken gemakkelijk te maken, bij inname van zout, dient de galerij deuren te bekomen juist tegenover de deuren der vakken. Hierdoor wordt geene belemmering ondervonden, wanneer uit andere vakken tegelijk zout verstrekt wordt.
- 35°. In de hoeken dezer galerij behoort een kantoor voor den pakhuismeester en een magazijn voor zoutmaten te worden afgeschoten.

36°. In plaat 4 fig. 1, 2, 3 en 4, vindt men eene teekening van een zoutverkooppakhuis, geschikt tot berging van 75 kajan zout op eene schaal van $\frac{1}{100}$, ingericht volgens de bovenstaande bepalingen.

37°. Voor pakhuizen van andere grootte behoort deze constructie zooveel mogelijk te worden nagevolgd, kunnende de breedte standvastig blijven, doch de lengte evenredig vermeerderd of verminderd worden. In gevallen waarin het verschil in grootte al te aanmerkelijk is, mag hiervan worden afge- weken, terwijl daar waar dit pakhuis al te groot zou worden, meer dan een pakhuis kan worden gebouwd, en in welk geval dan ook elk pakhuis een vak moet voorstellen.

Deze voorschriften zijn goedgekeurd bij het besluit van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, gedagteekend 9 Februari 1856 no. 21,—met bepaling:

a. dat in den vervolge dienovereenkomstig zullen moeten worden daargesteld alle nog benoodigde nieuwe pakhuizen, of die, welke wegens ouderdom als anderszins zullen behooren vernieuwd, vergroot of verbeterd te worden;

b. dat buiten werking gesteld worden alle bestaande voorschriften en bepalingen ten aanzien der zoutpakhuizen, welke in strijd zijn met die opgenomen bij de *algemeene voorschriften* hierhoven bedoeld.

Zie omtrent overlading van zoutpakhuizen Bijblad no. 3915.

No. 9. KORT VERSLAG *van den stand van zaken en van het personeel.*

Aan, enz.

No. 2405. MISSIVE van den 1sten Gouvernements-Secretaris van 5 December 1856.

In het kort verslag der residentie...., over de maand October, wordt verwezen naar onderwerpen, behandeld in het vorig maandverslag.

Die verwijzing bemoeilijkt de behandeling en afdoening van zaken. Zonder raadpleging van *vroegere* verslagen weet men niet waarover gehandeld wordt. Door eene kleine omschrijving kan dit veelal verduidelijkt worden.

Daartoe gelast, heb ik de eer UWEG. te verzoeken, zich voortaan naar bovenstaande opmerking te willen gedragen.

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w.g.) A. LOUDON.

Zie ook Bijblad no. 350.

No. 10. OPGEDOLVEN *geld of geldswaardige voorwerpen, — Oudheden.*

BESLUIT.

No. 13.

Buitenzorg, den 19 April 1855.

Gelezen de missives:

I. van den Directeur-Generaal van Financiën, van, enz.
en de daarbij overgelegde brieven.

a. van den Directeur der Cultures, van, enz.

waarbij is overgelegd de brief van den resident van Japara, enz.

houdende mededeeling, dat door den Javaan Djiman, van de desa Ngablock-Dengklek, in het district Selowesi, (regentschap Pati), bij het be-

werken zijner sawah, een stuk goud is gevonden, ter geschatte waarde van f 652.

b. van den Procureur-Generaal, enz.

II. van den resident van Banjoemas.

a. enz.

aanbiedende eenige goudwerken, die door zekeren Tjondro Mengolo, van de desa Kedong-Djampang, (afdeeling Poerbolinggo), zijn gevonden.

b. enz. —

aanbiedende eenige voorwerpen, die door Prodjo di Wongso, in de desa Sida-Oerip, district Adiredja (afdeeling Tjilatjap), op zijn erf zijn gevonden. Verzoekende de resident om inlichting, hoedanig daarmede te handelen.

III. van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, enz.

te kennen gevende, dat de sub II § a bedoelde voorwerpen voor 's Genootschaps museum geene waarde hebben.

In overweging genomen:

dat het vinden van schatten of voorwerpen, aan welke eene oudheidkundige waarde kan worden gehecht, niet zoo veelvuldig voorvalt, dat niet zou kunnen worden voortgegaan, zooals tot nog toe is betracht, van Gouvernementswege daarover te beschikken, ook ter voorkoming van verduistering der gevonden zaken;

dat de Europeesche wetgeving en bij name art. 587 van het Burgerlijk Wetboek, voor de inlandsche bevolking ter opvolging wel niet zeer is aan te bevelen, doch dat er nog meer bezwaar bestaat om onvoorwaardelijk te doen handelen overeenkomstig de meer of min willekeurige adat;

De Raad van Nederl.-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Als beginsel aan te nemen, dat het Gouvernement zich blijft voorbehouden, te beschikken in zaken van het opdelen van geld of geldswaardige voorwerpen, ook ter voorkoming dat niet verduisterd worden zaken, aan welke oudheidkundige waarde mocht kunnen gehecht worden.

Ten tweede: De residenten van Japara en Banjoemas te machtigen, om in het openbaar te verkoopen, de bij hunne in dit besluit omschrevene missives bedoelde voorwerpen, en het rendement of uit te keeren voor de wederhelft aan de vindere, en voor de wederhelft aan het bestuur van de desa's die zij bewonen, ter verdeling onder de opgezetenen, of ten meeste nutte van die gemeenten aan te wenden.

Afschrift, enz.

Zie ook Bb. no. 1023 en 2831.

Artikel 1 gewijzigd bij Bb. no. 4282.

In herinnering gebracht bij Bb. no. 5597.

No. 11. *VEROORDEELDEN tot dwangarbeid. — Verzending van dwangarbeiders naar de plaatsen hunner bestemming. Verandering van strafplaats wegens ziekte.*

CIRCULAIRE van den 1sten Gouvernements-Secretaris aan de hoofden van gewestelijk bestuur op Java.

No. 1270.

Batavia, 7 Juli 1856.

Naar aanleiding van ter zake ingekomen klachten, is mij opgedragen UWEG.

te verzoeken bij het verzenden van veroordeelden tot dwangarbeid naar de plaatsen hunner bestemming, bepaaldelijk voor oogen te houden het besluit van 13 Juli 1836 no. 1, houdende last, om geene verzending van gecondemneerden tot dwangarbeid *in* of *buiten* den ketting te doen gevolg hebben, dan op een certificaat van den plaatselijken geneesheer dat zij niet ziekelijk en dus *voor den arbeid geschikt zijn*.

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

Op het voorstel van den resident van B..., (hetwelk tot de bovenstaande circulaire aanleiding gaf), om zeven veroordeelden tot dwangarbeid, die wegens lichaamsgebreken ongeschikt waren tot het verrichten van eenige diensten, eene andere strafplaats aan te wijzen, en zoodoende het kettinggangerskwartier niet noodeloos op te vullen, is beschikt bij de volgende missive

No. 1269.

Batavia, 7 Juli 1856.

Met referte aan uwen brief van 28 April 1856 no. 389, heb ik de eer, daartoe gelast, mede te deelen, dat niet kan worden getreden in uw voorstel, om, *enz. eerstens*, omdat daardoor inbreuk zou worden gemaakt op het door de Regeering aangenomen beginsel, „dat ziekte of lichaamsgebreken, op zich zelve, geene wijziging vermogen teweegbrengen in de opgelegde straffen en tot het bekomen van gratie niet kunnen leiden, doch dat het eene zaak geheel van administratieven aard is om zoodanige zieken of gebrekkigen op geschikte plaatsen te doen verplegen, zonder tusschenkomst der Regeering door middel van gratie.” — en

ten tweede, omdat het te verwachten is, dat wanneer toch, in afwijking van dat beginsel, voor die lieden eene andere strafplaats werd aangewezen, het betrokken hoofd van gewestelijk bestuur dezelfde bezwaren daartegen zal inbrengen als UWEG. nu gedaan heeft.

De zeven bedoelde veroordeelden zullen dus te B.... moeten blijven, om aldaar als *zieke* kettinggangers te worden behandeld.

Wat uw voorstel betreft om de noodige bevelen te geven, dat B... voor den vervolge niet meer als strafplaats aangewezen worde voor gebrekkige, maar wel voor gezonde kettinggangers, dienaangaande valt op te merken, dat daarin reeds is voorzien bij het besluit van 13 Juli 1836 no. 1, waarbij de hoofden van gewestelijk bestuur op Java in het algemeen zijn aangeschreven, om geene verzending van gecondemneerden tot dwangarbeid *in* of *buiten* den ketting te doen gevolg hebben, dan op een certificaat van den plaatselijken geneesheer, dat zij niet ziekelijk en dus *voor den arbeid geschikt zijn*.

In deze laatste woorden ligt derhalve ook opgesloten, dat zij niet *gebrekkig* kunnen zijn.

Ik teeken ten slotte aan, dat, *enz.*

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

Aan deze circulaire is herinnerd bij die van 31 Maart 1860, no. 675 en bij Bijblad no. 4883. Zie ook Bb. no. 2334.